

соціально-культурних явищ повинні пояснюватися цією психодинамікою, і, на решті, що події й враження раннього дитинства визначають основні риси психіки індивіда. Однак у психоаналізі важливі й події недавнього минулого або сьогодні, які придушуються пацієнтом на несвідомому рівні (як правило, моральному – Супер-Его). На цих припущеннях і заснований метод психоаналізу.

Білик Анастасія Максимівна

студентка юридичного факультету
Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Халапсіс Олексій Владиславович

доктор філософських наук, професор,
завідувач кафедри
соціально-гуманітарних дисциплін
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ
(м. Дніпро, Україна)

ДЕЇЗМ ТА АТЕЇЗМ У СУЧАСНОМУ СУСПІЛЬСТВІ

В історії людської культури позиція деїзму й атеїзму проявлялася в пізнанні, світоглядних процесах, філософських дискусіях. У сучасній філософсько-правовій думці усе більше уваги приділяється вірі та релігії – це пов'язано з поліпшенням можливостей науки та зацікавленістю людей історичним минулим. За допомогою релігії люди, так би мовити, закривають прогалини там, де можливості людини вичерпані. Науковці все більше штовхають людей до атеїзму, «науковий атеїзм» розглядає релігійні погляди, включає природничу критику, обґрунтовує несумісність релігійного погляду на світ із науковими уявленнями в таких питаннях, як, наприклад, походження життя й людини, філософську критику, спрямовану на дискредитацію релігійного світогляду, а також історичну критику, яка пояснює походження й розвиток релігій як природний соціальний процес [1]. Учені все ще намагаються виокремити ті чинники, які штовхають людину або народ до атеїзму, але деякі загальні риси вже вимальовуються. Привабливість релігії часто обумовлена тим, що вона дає відчуття безпеки в нашому непередбачуваному світі. Тому не дивно, що найбільший відсоток невіруючих спостерігається в тих країнах, де рівень економічної, політичної й побутової стабільності досить високий.

Варто почати з визначень понять: атеїзм – це протиставлення існування божественного, інакше кажучи, безбожжя; деїзм – це віра в першопочаток, створений Богом, але водночас деїсти відчужують його втручання в сучасне буття.

Можна спостерігати сильний вплив деїзму на розвиток науки. Незва-

жаючи на зменшення прихильності до філософії деїзму у XVIII столітті, на сучасних теренах з'являється все більше охочих сповідувати зазначену релігію. Зросла кількість сайтів, які направлені на прихильництво деїзму. Крім цього, почали з'являтися церкви, які намагаються роздобути собі такі ж права, як і в інших релігійних установах. Також варто вказати на збільшення кількості досліджень, присвячених філософії деїзму, його впливу на сучасність, розвиток, історію. Окремо хочу зазначити його вплив на розвиток релігії Європи та Америки. Однак дослідники й досі не можуть окреслити єдине уявлення про цей релігійний напрям.

Активне поширення атеїзму можна пов'язувати з такою історичною подією, як Володимир Ілліч Ленін, його активне протистояння релігії до цього часу провокує бурхливі обговорення. Справа в тому, що його боротьба супроводжувалася репресіями, тобто буквально знищенням віруючих людей. Войовничий атеїзм став практикою тоталітарної держави. Цей досвід радянського суспільства залишив значний слід у свідомості атеїстів.

У сучасному ж світі, зі збільшенням інформаційного простору, у прихильників атеїстичного напрямку з'являється все більше можливостей для розвитку й пропаганди своєї віри. Так, поширився навіть атеїзм в інтернеті. Його популярність обумовлена низкою причин. По-перше, широке проникнення комп'ютерів практично у всі сфери діяльності людини й бурхливий розвиток глобальних мереж дозволяє людині швидко й без зусиль отримати інформацію про те чи інше явище культури, яким, зокрема, є атеїзм. По-друге, атеїсти в більшості своїй є людьми досить освіченими й технічно грамотними, тому для них не викликає труднощів викладати свої думки в електронному вигляді, а деяким навіть забезпечувати роботу сайтів, присвячених атеїзму [2].

Складність поширення атеїзму й деїзму полягає в тому, що в деяких релігіях відмова від віри в Бога рівносильна смертному гріху. Здебільшого це характерно для мусульманських країн. Так, наприклад, в ісламі є такі тлумачення, що можуть призвести до агресії, – боротьба за чистоту віри, що близька до тероризму та кровної помсти.

Передбачити майбутнє неможливо, але аналіз того, що ми знаємо про релігію, – у тому числі про причини самої її появи і про те, чому деякі люди приходять до віри, а деякі відходять від неї, – може допомогти нам спрогнозувати, як буде розвиватися ставлення людей до релігії в найближчі десятиліття і століття. Експерти вважають, що релігія, швидше за все, не зникне ніколи. На чому б не була заснована релігія – страх або любов, – вона міцно вкорінюється у свідомості людей. Якби це було не так, ніякої релігії давно б уже не було.

1. Атеизм. *Философский словарь* / под ред. И. Т. Фролова. 4-е изд. Москва: Политиздат, 1981.

2. Актуальные исследования студентов и аспирантов в области гуманитарных, общественных, юридических и экономических наук: материалы XLI научной конференции – конкурса научных докладов «Студенческая весна – 2011»: сборник статей (19 апреля – 13 мая 2011 года, г. Хабаровск). Хабаровск: ХГАЭП, 2011. 702 с.